

VENDIM
Nr. 34, datë 2.3.2017

**MBI MIRATIMIN E UDHËZIMIT MBI KRITERET PËR PËRCAKTIMIN E AKSESIT
NË HAPËSIRAT E DEPOZITIMIT TË GAZIT NATYROR**

Në mbështetje të neneve 16, pika 6 dhe 63 të ligjit nr. 102/2015 “Për sektorin e gazit natyror” dhe neneve 15 dhe 26 të “Rregullores së organizimit, funksionimit dhe procedurave të ERE-s”, miratuar me vendimin nr. 96, datë 17.6.2016, Bordi i Entit Rregullator të Energjisë, në mbledhjen e tij të datës 2.3.2017, mbasi shqyrtoi draftin e përgatitur nga drejtoritë teknike për udhëzimin “Mbi kriteret për përcaktimin e aksesit në hapësirat e depozitimit të gazit natyror”,

konstatoi se:

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 8, datë 19.1.2017, filloi procedurat për shqyrtimin dhe miratimin e udhëzimit “Mbi kriteret për përcaktimin e aksesit në hapësirat e depozitimit të gazit natyror”.

- ERE, me shkresën nr. 100/2 prot., datë 27.1.2017, publikoi për 3 ditë me radhë në medien e shkruar njoftimin për vendimmarrjen e sipërcituar të Bordit.

- Me shkresën nr. 92 prot., në datën 26.1.2017, ERE dërgoi draft-udhëzimin “Mbi kriteret për përcaktimin e aksesit në hapësirat e depozitimit të gazit natyror”, për marrje mendimi, pranë subjekteve: MEI, AK, “Albpetrol” sh.a., ISHTI, “Phoenix Petroleum” sh.p.k. dhe “ANIO Oil & Gas” sh.a.

- ISHTI, me shkresën nr.628/1 prot., datë 7.2.2017, shprehet se është dakord në parim për miratimin e projekt udhëzimit duke e vlerësuar atë në përputhje me normat dhe standardet europiane.

- Autoriteti i Konkurrencës, me shkresën nr. 34/1 prot., datë 28.2.2017, u shpreh se projekt-udhëzuesi në parim nuk bie në kundërshtim me ligjin nr. 9121, datë 28.7.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të miratojë udhëzimin “Mbi kriteret për përcaktimin e aksesit në hapësirat e depozitimit të gazit natyror” (bashkëlidhur).

2. Drejtoria Juridike dhe e Mbrojtjes së Konsumatorit të njoftojë palët e interesuara për vendimin e Bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim mund të ankimohet në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga botimi në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI
Petrit Ahmeti

UDHËZIM

**MBI KRITERET PËR PËRCAKTIMIN E AKSESIT NË HAPËSIRAT E DEPOZITIMIT TË
GAZIT NATYROR**

I. Dispozita të përgjithshme

- Udhëzimi mbi kriteret për përcaktimin e aksesit në hapësirat e depozitimit të gazit natyror (këtu dhe më poshtë udhëzimi) përcakton kriteret sipas të cilave vendoset regjimi i negociuar ose i rregulluar i aksesit për çdo hapësirë depozitimi të gazit natyror në Shqipëri (këtu dhe më poshtë “Kriteret”).

- Qëllimi i këtij udhëzimi është të sigurojë një treg transparent dhe që funksionon mirë për depozitimin e gazit natyror në Shqipëri, po ashtu të ofrojë fleksibilitet dhe mjete për sigurinë e furnizimit për përdoruesit e rrjetit në mënyrë që të furnizojnë konsumatorët e tyre në Shqipëri, gjë që do të kontribuojë në një treg të

integruar dhe konkurrues të gazit natyror në Komunitetin e Energjisë.

- Në këtë udhëzim të gjitha termat janë përdorur sipas kuptimit të ligjit nr. 102/2015, “Për sektorin e gazit natyror” (këtu dhe më poshtë “Ligji”).

II. Qëllimi i aplikimit

- Ky udhëzim do të aplikohet për depozitimin e gazit nga operatorët që do të operojnë në Shqipëri sipas ligjit në rastet kur është teknikisht dhe/ose ekonomikisht e nevojshme për të siguruar akses eficient për furnizimin e konsumatorëve.

- Bazuar në këtë udhëzim, Enti Rregullator i Energjisë (këtu dhe më poshtë “ERE”) duhet të marrë masat e nevojshme për të siguruar akses jodiskriminues në rastet kur aplikohet regjimi i negociuar i aksesit, ose për të miratuar tarifat për akses në rastet kur aplikohet regjimi i rregulluar i aksesit.

- Bazuar në këtë udhëzim dhe raportit të miratuar nga ERE sipas paragrafit 15, ERE do të miratojë regjimin e rregulluar ose atë të negociuar të aksesit, në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese për çdo hapësirë depozitimi.

III. Kriteret për të përcaktuar regjimin e aksesit

- ERE do të përgatisë një raport duke iu referuar paragrafit 15 të këtij udhëzimi bazuar në kriterin e specifikuar këtu. Bazuar në këtë raport, ERE do të vendosë për regjimin e aksesit në bazë të konkluzioneve të raportit dhe do të justifikojë vendimin e saj.

- Kriteret për përcaktimin e regjimit të aksesit nga ERE përfshijnë si më poshtë:

- kriteret në lidhje me konkurrencën me burime të tjera të fleksibilitetit, çmimet e depozitimit dhe rolin e depozitimit në treg, përgjigjet pozitive të të cilit duhet të favorizojnë regjimin e rregulluar të aksesit;

- kriteret në lidhje me kushtet e tregut për depozitimin dhe sigurinë e furnizimit përgjigjet pozitive të të cilit duhet të favorizojnë regjimin e rregulluar të aksesit;

- raporti i referuar në paragrafin 15 të udhëzimit duhet të përmbajë një algoritëm për të vlerësuar rëndësinë e kriterëve të përcaktuara si më poshtë.

a) Kriteri në lidhje me konkurrencën

- Në lidhje me rolin e depozitimit në një treg fleksibël, ERE duhet të vlerësojë:

- nëse hapësira e depozitimit është në gjendje që të përballojë pikun sezonal të dimrit;

- nëse ekziston në treg konkurrenca efektive midis hapësirave të depozitimit ose midis hapësirave të depozitimit dhe shërbimeve të tjera fleksibël (siç janë: kapaciteti i importit, fleksibiliteti në prodhim, kapaciteti i importit të GNL, kontratat e importit, tregtimi në pikat/qendrat e shkëmbimit të gazit);

- në rast se nuk ka konkurrencë efektive në vend, a ka ndonjë perspektivë të mundshme që në një kohë të shkurtër që kjo konkurrencë të ndodhë, së bashku me zhvillimin e presioneve konkurruese midis hapësirave të depozitimit ose midis hapësirave të depozitimit dhe burimeve të tjera fleksibël;

- nëse ka një perspektivë të mundshme që një hapësirë depozitimi të jetë në konkurrencë me hapësirat e depozitimi të vendeve fqinjë, veçanërisht, me ato të Evropës Juglindore; dhe

- nëse përgjigja e pyetjes në paragrafin 10.4 është PO, a është regjimi që aplikohet për hapësirat e mundshme konkurruese të depozitimit në Europën Juglindore një regjim aksesi i negociueshëm.

b) Kriteri në lidhje me çmimet e depozitimit

- ERE duhet të vlerësojë, në rastet kur tarifa e depozitimit për një hapësirë është e rregulluar:

- nëse humbjet e Operatorit të Sistemit të Depozitimit kanë ndodhur për shkak të çmimeve të ulura; dhe

- nëse tarifa e depozitimit ishte një dekurajim për investimet në një hapësirë depozitimi.

c) Roli i depozitimit në tregun e gazit

- ERE duhet të vlerësojë rolin e depozitimit për tregjet e gazit natyror në Shqipëri dhe Evropë dhe veçanërisht:

- nëse numri dhe madhësia e hapësirave të depozitimit në Shqipëri është në proporcion me numrin dhe madhësinë e hapësirave të depozitimit në vendet e tjera të Evropës;

- nëse madhësia e kapacitetit total të depozitimit është në mënyrë proporcionale e lartë me kërkesën

vjetore të Shqipërisë për gaz;

- nëse operatori i depozitimit mund të përshtatë shërbime të tjera sipas zhvillimit të tregut në Shqipëri dhe tregjeve të vendeve fqinje; dhe

- nëse kushtet gjeologjike të vendit janë të favorshme për zhvillimin e mundshëm të hapësirave të tjera të depozitimit.

d) Kriteri që lidhet me kushtet e tregut për depozitimin

- ERE duhet të vlerësojë aksesin efektiv tek depozitimet, veçanërisht:

- nëse kapaciteti rezervohet më shumë nga një apo nga disa kompani të mëdha;

- nëse ka një proporcion të lartë rezervimi për kapacitetin e hapësirave në një afat të shkurtër;

- nëse ka një sasi relativisht të vogël të kapacitetit në dispozicion; dhe

- nëse kapaciteti në dispozicion jepet në mënyrë diskriminuese.

e) Roli i depozitimit për sigurinë e furnizimit

- ERE duhet të vlerësojë rolin e ndikimit të masave që kanë të bëjnë me sigurinë e furnizimit në lidhje me depozitimet dhe veçanërisht:

- nëse kapaciteti i depozituar është ndarë si një rezervë strategjike apo ka një funksion të ngjashëm për nevojat e konsumatorëve shqiptarë; dhe

- nëse detyrimet e vendosura për furnizuesit që kanë lidhje me sigurinë e furnizimit përballojnë depozitimin e një pjese proporcionalisht të madhe në depozitimet e tyre të gazit.

IV. Përcaktimi i regjimit të aksesit

- ERE duhet të publikojë rezultatet e vlerësimit të kriterëve në një raport të përmbledhur. Fillimisht raporti duhet të përgatitet dhe publikohet nga ERE në datën e përcaktuar nga ERE.

- ERE duhet të zgjedhë midis regjimit të aksesit të negociuar ose regjimit të aksesit të rregulluar për depozitimet, sipas konkluzioneve të raportit.

- Operatorët e sistemit të depozitimit duhet të aplikojnë regjimin për çdo hapësirë depozitimi si vendoset nga ERE dhe të publikojnë vendimin në faqen e tyre të internetit. Operatorët e sistemit të depozitimit duhet të publikojnë kushtet kryesore tregtare për përdorimin e depozitave, linepack dhe shërbimeve ndihmëse, për periudhën aktuale.

- Çdo operator i sistemit për depozitimin është i detyruar të lejojë akses tek hapësirat e depozitimit në përputhje me kodin përkatës të depozitimit, pavarësisht regjimit të aksesit që ka aplikuar.

V. Monitorimi i aplikimit të kriterëve

- ERE duhet të monitorojë aplikimin e duhur të kriterëve nga operatorët e sistemit të depozitimit. ERE mund të nxjerrë udhëzime për operatorin e sistemit të depozitimit në rast se është negociuar regjimi i aksesit që do të aplikohet.

- Bazuar në rezultatet e monitorimit, ERE mund të dalë në përfundimin se është i nevojshëm ndryshimi i regjimit të aksesit ose mund të vendosë që të ndryshojë regjimin e aksesit të aplikuar.

- ERE duhet të justifikojë vendimin për ndryshimin e regjimit të aplikuar për aksesin dhe ta publikojë atë në faqen e internetit.

- Asnjë gjë në këto udhëzime nuk duhet të ndalojë ERE nga detyrat dhe kompetencat e saj në lidhje me monitorimin dhe rishikimin e kushteve të aksesit për depozitimin.

VI. Dispozitat përfundimtare

- ERE duhet të rishikojë kriteret të paktën çdo 3 (tre) vjet, duke marrë parasysh rezultatin nga operatorët e sistemit të depozitimit, përdoruesit e sistemit të depozitimit dhe treguesit.

- Mbas miratimit dhe publikimit në Fletoren Zyrtare të Shqipërisë udhëzimi dhe kriteret e vlerësimit të kryer nga ERE duket të publikohen në faqen e internetit të ERE-s.

- Interpretimi i këtij udhëzimi duhet të sigurohet dhe të njoftohet publikisht nga ERE sipas rregullave procedurale.

- Personat, të cilët nuk zbatojnë këto udhëzime ose vendimet përkatëse të miratuara nga ERE, janë

përgjegjës sipas ligjit nr. 102/2015, “Për sektorin e gazit natyror”.